lung ausduckt, die dem kritisch oder karikaturistisch eingestellten Sprecher notwendig ist . er muss gleichsam im Sprechen vergrossern, was er ablehnt unter das Vergrosserungsglas bringen, damit es sichtbar werde. Genau so wird man in Frz affektbeladenere Verba wahlen statt q u e f a i s-t u i c i ? q u e d i s-t u ? so q u o i q u e t u **fiches** i c i ? q u'e s t-c e q u e t u **chantes** ? (mit der Erinnerung an den Coitus, bezw an die Qual des gefolterten, der gestehen muss), q u'e s t c e q u e t u f a b r i q u e s ? (‚erzeugen' statt ‚tun') und genau so im Deutschen durch lokale Bestimmungen das Verb ‚verbreitern' : was lachst du da **herum** [1]) ? w a s **in aller Welt** f a l l t d i r e i n ? usw w a s t r e i b s t d u ? (t r e i b e n ausgedehnter als t u n)

Hinzutritt zu dieser Dimensionssteigerung des Verbalverlaufs beim reflexiven Gebrauch in c e t e c r e z i ? usw die oben erwahnte aktivere Nuance : man liebt, wenn man tadelt, polemisiert, angreift, einen energischen, ausgesprochenen, entschiedenen Gegner vor sich zu haben, um nicht ins Ungewisse und Ungestaltete hinein seine Schlage austeilen zu mussen Genau wie man etwa auf Franzosisch tadelnd sagt · P o u r q u o i e s t-c e q u e t u **te mets** à r i r e ?, was die absichtliche und greifbar wahrnehmbare Haltung betont.

Universität Koln **Leo Spitzer.**

IV

Sumedenie.

Cuvântul acesta se crede a fi un derivat din *sumă* < lat *sŭmma*. Pentru a i se explica terminaţia, a fost apropiat

[1]) Man konnte sagen, in dem h e r u m liegt eine *nicht-entschiedene*, nicht *einmalige* Handlung ausgedruckt und daraus erklare sich die Pejoration (vgl die verbalen Ableitungen im Romanischen mit b i s- oder frz -a i l l e r in s e m a i l l e r bei A de Musset „Ils prêchent et courent et vont semaillant je ne sais quoi que le vent emporte" — nicht ein resolutes, zielbewusstes Saen, sondern ein Herumstreuen ohne Ziel und Richtung) — aber das Vage dieser Bildungen ist doch nicht denkbar ohne die Vorstellung des grosseren Raumes, in dem sich die Handlung abspielt

BDD-A14785 © 1929-1930 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:58:38 UTC)

de alb *šumeţe* (Cihac, I 270, Puşcariu, *Etym Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Tiktin, *Dicţ rom -germ*), sau de *prăpădenie* (Şăineanu, *Dicţ univ*), în sfârşit de *fumedenie* (Puşcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 şi Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebue să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie sudúm, sodóm* De fapt Barcianu (*Dicţ rom -germ*) trimite pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simţit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Şăineanu (*Dicţ univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*

Din *sudum* s'a putut forma **sudumenie*, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie* **Sudumenie* s'a metatezat în **sumudenie*, devenit *sumedenie* după *prăpădenie, rubedenie*

Sudum şi *sodom* „mulţime mare (mai cu seamă) de oameni" vin din sl *Sodomŭ=Sodoma* Cu înţelesul românesc, *sodom*, se găseşte şi în rusă (v Tiktin, s v *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă

Formele *sumeténie* şi *sudénie* sânt uşor de explicat prin analogia lui *rubedénie=nemoténie* şi *rubedénie=rudénie Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*

E PETROVICI

V

Aratrum

Se ştie că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân subt forma *aratu* În celelalte dialecte ale limbei noastre, până acum, nu s'a putut atestà Şi totuşi se pare că s'a păstrat în dialecul daco-român, nu cu înţelesul propriu „plug", ci desemnând o parte a războiului de ţesut, şi anume a vatalelor La Rucăr, băţul, arţarul sau brâglarul vatalelor se numeşte *jug* [1]) De capetele jugului atârnă cele

[1]) Atestat şi de Pamfile, Industria casnică, p 273, fără să indice regiunea din care l-a cules Damé nu-l înregistrează

BDD-A14785 © 1929-1930 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:58:38 UTC)